

Dekandan...

İlk sayımızla tüm paydaşlarımıza *merhaba* deyişimizin üstünden üç ay geçti. Başlangıçta ifade edildiği üzere güz ve bahar dönemi etkinliklerinin paylaşılacağı bültene bir de *başlarken* sayısı ile ek yapma ihtiyacı doğdu. Eğitimin sürekli bir oluş ifade etmesi, bu sürekliliği kayda almayı da bir zarurete dönüştürmüştür. Öğrencilerimiz tatilde dinlenirken bizler bir yandan akademik çalışmalarımızı sürdürdük, bir yandan da 2013-2014 eğitim-öğretim dönemine hazırlandık.

Yaz dönemi boyunca bilgi paketi ile bazı bölümlerimizdeki programların güncelleme çalışmaları, meşakkatli ve zaman alan uğraşlarımız oldu. İngiliz Dili ve Edebiyatı ve Sosyoloji Bölümlerimiz yeni döneme güncellenmiş, yeni programları ile başladılar.

Yayın faaliyetleri, sempozyum katılımları, proje çalışmaları devam etti. Bu bağlamda Doç. Dr. Musa Yavuz ALPTEKİN ve Doç. Dr. Necmettin ALKAN hocalarımızın yurt dışı izlenimlerini paylaşan yazıları, *başlarken* bize heyecan veriyor. İşaret dili eğitimini tamamlayan öğrencilerimizden aldığımız güçle *başlarken* yeni ve güzel işler yapma arzumuz artıyor. 2013-2014 eğitim öğretim yılının ilk günlerinde Edebiyat Fakültesi, Üniversitemizin diğer birimlerinde olduğu gibi yeni öğrencilerini karşılamanın heyecanını yaşadı. Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı, İngiliz Dili ve Edebiyatı ve Sosyoloji Bölümlerimiz 1. sınıf öğrencilerine oryantasyon/uyum programları düzenleyerek üniversite öğrenciliği sürecinde ilk rehberlik faaliyetlerini gerçekleştirdi.

Sürece katkılarını heyecan ve azimle sürdüren bütün mesai arkadaşlarımıza minnettarız. İnaniyoruz ki biz çoğaldıkça ve çoğalttıkça; ülkemiz büyüyecek ve yarınlarımız güzelleşecek. Yeni dönem *başlarken* sağlık ve esenlik içinde başarı dolu günler geçirmeyi diliyoruz.

Bülten Yayın Kurulu

Yayın Sorumlusu

Arş. Gör. Hüseyin AYAZ

Bölüm Sorumluları

Arş. Gör. Engin Çağdaş BULUT (Tarih Bölümü)

Arş. Gör. Betül BAĞCI (Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü)

Arş. Gör. Doğan SALTAŞ (Batı Dilleri ve Edebiyatı Bölümü)

Arş. Gör. Badegül CAN (Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü)

Arş. Gör. Ersoy Özmen ALKAN (Sosyoloji Bölümü)

Arş. Gör. Özgenur İSKENDER (Psikoloji Bölümü)

Düzeltili

Arş. Gör. Gülşen ÖZÇAMKAN – Arş. Gör. Pelin MANAP

ETKİNLİKLER

Fakülte Genelinde Oryantasyon Programları Yapıldı

Edebiyat Fakültesi, 2013-2014 eğitim öğretim yılına oryantasyon programlarıyla merhaba dedi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, imkanları ve kendi bölümleri hakkında yapılan sunumlar birinci sınıfa yeni kaydolmuş öğrenciler için hayli faydalı oldu.

Bölümlerimizin bu yılki birinci sınıflarında şu kontenjanlarla öğrenim görülecek:

Bölümler	1. Öğretim	2. Öğretim
Tarih	86	82
Türk Dili ve Edebiyatı	71	71
Batı Dilleri ve Edebiyatları	72	73
Sosyoloji	49	-

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Oryantasyon Programı

9 Ekim 2013 günü, düzenleme ve açış konuşmasını Doç.Dr. Özer ŞENÖDEYİCİ'nin yaptığı oryantasyon programıyla Arş. Gör. Betül BAĞCI, Arş. Gör. Hüseyin AYZ ve Arş. Gör. Ahmet AKDAĞ bölüm akademik personeli, öğrenci hak ve sorumlulukları, mezuniyet sonrası iş imkan ve şartları gibi konularda, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne yeni kayıt yaptıran öğrencileri bilgilendirdi. Sınav değerlendirme sistemi İstatistik ve Bilgisayar Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi Doç.Dr. Türkan ERBAY DALKILIÇ tarafından açıklandıktan sonra Prof. Dr. Asiye Mevhibe COŞAR Erasmus, yan dal, çift ana dal programları hakkındaki soruları cevapladı. Doç.Dr. Ülkü ELİUZ ve Yrd. Doç. Dr. Bahadır GÜNEŞ öğrencilere, fırsatları iyi değerlendirmek ve iyi bir gelecek için çok çalışmak yönündeki mesajlarını ilettiler.

Sosyoloji Bölümü Oryantasyon Programı

Sosyoloji Bölümü, 2013-2014 eğitim öğretim yılının yeni öğrencilerine 25 Eylül 2013 tarihinde bir oryantasyon programı düzenledi. Bölüm Başkan Vekili Yrd. Doç. Dr. Serdal FİDAN yönetimindeki, bölüm araştırma görevlileri tarafından hazırlanan programda öğrencilerin üniversiteye uyum süreçlerini kolaylaştırmaya yönelik bir sunum ve bölümün tanıtımı yer aldı. Kütüphane; beslenme, barınma ve sosyal faaliyet olanaklarıyla Karadeniz Teknik Üniversitesinin anlatıldığı öğrenciler Sosyoloji lisans programından mezun olduktan sonra hangi kurumlarda ve hangi unvanlarla istihdam edilebilecekleri konusunda da bilgilendirildi.

Katılımcı öğrenciler memnuniyetlerini dile getirerek merak ettikleri birtakım meselelerin böylece aydınlatılmış olduğunu belirttiler. Yeni eğitim öğretim yılının hem akademisyenler hem de öğrenciler için verimli bir yıl olması temennisiyle oryantasyon programı sonlandırıldı.

Tarih Bölümü Oryantasyon Programı

Fakültemizin Tarih Bölümü, üniversiteye henüz kaydolmuş birinci sınıf öğrencileri için 26 Eylül 2013 tarihinde bir oryantasyon programı düzenledi. Bu programda, bölümün içerik ve imkanlarına dair bir sunum yapılarak bölüm akademik personeli tanıtıldı. Bölüm Başkanı Prof. Dr. Kenan İNAN üniversitenin ders geçme yönetmeliği ve mesleğin geleceği hakkında öğrencileri bilgilendirdi.

Batı Dilleri ve Edebiyatı Bölümü Taşındı

Batı Dilleri ve Edebiyatı Bölümü 2013-2014 akademik yılına Yabancı Diller Yüksekokulu Milli Piyango Binasında başladı. Temmuz ayında , tüm akademik ve idari personel bölümün bütün mobilya ve teknik ekipmanı ile birlikte taşınarak bölüm yeni mekanında eğitim-öğretim faaliyetlerine hazır hale getirilmiştir.

Bölüm, konferans salonu; A blok birinci katında ofisler, sekreterlik, mutfak ve bir seminer salonu; ikinci katında dört sınıf; B blok zemin katında iki büyük sınıf, bir yarı zamanlı çalışma salonu ile fiziksel ve teknik altyapısını büyük ölçüde tamamlamış durumdadır.

Pier Giorgio Borbone Ders Vermek Üzere Üniversitemizdeydi

23-24 Eylül 2013 tarihlerinde Edebiyat Fakültesi Dekanlığı'nın toplantı salonunda, Tarih Bölümü Erasmus programı ders verme hareketliliği kapsamında bir etkinlik gerçekleştirildi. Konuk öğretim üyesi olarak İtalya'daki Pisa Üniversitesinden gelen Prof. Dr. Pier Giorgio Borbone "Çin'den Avrupa'ya Bir 13.Yy Seyahati: Rabban Sauma ve Mar Yahballaha'nın Hikayesi" ve "Merkezî Asya ve Çin'de Arapça ve Süryani Harfli Türkçe Kitabe Kalıntıları" konulu iki ders verdi.

YAYINLAR

MAKALELER ve BİLDİRİLER

AKDAĞ, Ahmet, "Şeyh Ebu'l Vefâ'nın Tasavvufî Bir Şiirine Cebbârzâde Mehmed Ârif Bey Tarafından Yapılan Şerh: Dâfi'u'z-Zulem Min Kulûbü'l-Ümem", *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, Sayı 2/3, Eylül 2013, sayfa 152-184.

ALKAN, Necmettin, "Diplomasi Tarihi ve Geçirdiği Dönemler", **Osmanlı Diplomasisi**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2013, s. 2-28.

ALKAN, Necmettin, "Modern Osmanlı Diplomasisi ve Pratiği 1839-1878", **Osmanlı Diplomasisi**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2013, s. 156-182.

ALKAN, Necmettin, "Osmanlı Diplomasisinde Restorasyon ve Sonrası 1878-1918", **Osmanlı Diplomasisi**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2013, s. 183-208.

CAN, Badegül, "L.Tolstoy'un Sivastopol Öyküleri Örneğinde Rus Edebiyatı Penceresinden Kırım Savaşına Yaklaşım", **Bildiriler Kitabı: 13. Uluslararası Dil, Yazın ve Deyişbilim Sempozyumu: Basit Üslup**, 2013, s.295-303.

CANER, Fırat, "Turgut Uyar'ın Esrarengiz "Üçyüzbin"i", *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, S: 2/3, 2013, s. 133-138.

CANER, Fırat, "Sezai Karakoç'un Bir Sorusu Üzerine", *Turkish Studies*, Volume 8/4, Spring 2013, p. 417-426.

ELİUZ, Ülkü, KARAÇENGEL, Esranur, "Kadın Bilincinin Tutsaklıktan Kurtuluşu: Ahmet Mithat Efendi'nin Anlatılarında Kadın Karakterlerin Eğitimi", **İlm ve Fennin Reis-i Mütefekkeri Ahmet Mithat Efendi**. Erciyes Üniversitesi Yayınları. Kayseri. 2013. (s. 187-206).

KOŞİK, Halil Sercan, "Tenkit ve Teori Konusunda Boşluğu Dolduran Kılavuz Bir Eser: Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori", *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, S: 2/3, 2013, s. 213-220.

YALÇINKAYA, M. Alaaddin, "Diplomasi Tarihi ve Geçirdiği Dönemler", **Osmanlı Diplomasisi**, M. Alaaddin Yalçinkaya (Yay.), Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, s. 28-54.

YALÇINKAYA, M. Alaaddin, "Yenileşme Dönemi Osmanlı Diplomasisi: Karlofça'dan Nizam-ı Cedid'e (1699-1792)", **Osmanlı Diplomasisi**, M. Alaaddin Yalçinkaya (Yay.), Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, s. 104-130.

YALÇINKAYA, M. Alaaddin, "Yeniden Yapılanma Dönemi Osmanlı Diplomasisi: Nizam-ı Cedid'ten Tanzimat'a (1792-1839)", **Osmanlı Diplomasisi**, M. Alaaddin Yalçinkaya (Yay.), Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, s. 130-154.

TAMER, GÖZÜBÜYÜK M., "Sosyolojik Kuramlar". **Sosyolojiye Giriş**, Ed. Hayati Beşirli ve İhsan Çapcıoğlu. Grafiker Yayınları, Ankara 2013.

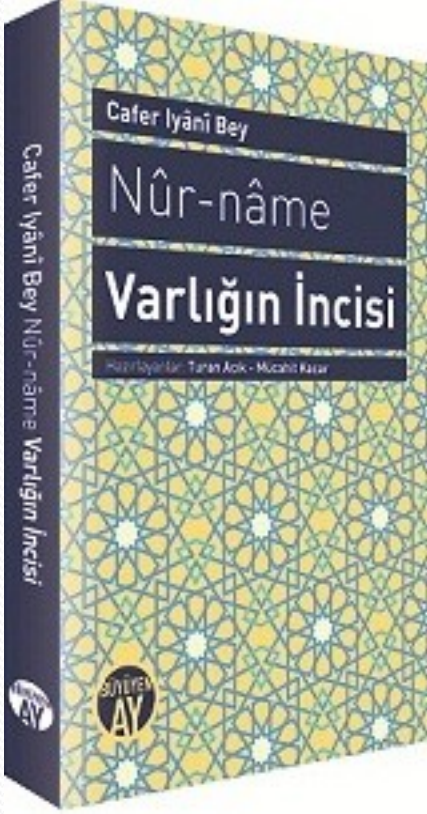
SEVİNÇ, Bayram, "Saf Hakikat Arayışı Olarak 'Temhis' ", İbn Haldun Uluslararası Sempozyumu-3, 28/29 Eylül 2013, İstanbul.

SEVİNÇ, Bayram, "Yiğit ve Silahlı Adam Diyalektiğinde Kılıç İmgesi", *JASSS*, Cilt 8, Sayı 6, s. 619-639.

ALPTEKİN, Musa Yavuz, "ABD-Colorado'da Yaşayan Ahıskalı Türk Toplumunda Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Hayat", *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, Sayı: 47, İstanbul, 2013, s.1-30

KİTAPLAR

Mücahit Kaçar ve Turan Açıık'ın Birlikte Hazırladıkları Nûr-Nâme Adlı Çalışma Yayımlandı

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mücahit KAÇAR ve Amasya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Turan AÇIK 'ın birlikte kaleme aldıkları Nûr-nâme -Varlığın İncisi, Büyüyen Ay Yayınları'ndan çıktı.

1603 tarihinde kaleme alınan Nûr-Nâme, Cafer İyanî Bey'in, Hz. Muhammed'in parlak nurunun ve tertemiz ruhunun yaratılmış her şeyden daha faziletli olduğuna dair rivayetleri muteber kitaplardan bir araya toplayarak meydana getirdiği bir eser.

Eserin giriş bölümünde Nur-ı Muhammedî inancı, bu inancın Osmanlı edebiyatındaki yansımaları ve bir Osmanlı bürokratının neden Nûr-nâme yazdığı sorusu üzerinde durulur. Metin, Varlığın İncisi başlığıyla günümüz Türkçesine aktarılmıştır. Eserin sonunda ise Arap harfli metnin Latin alfabesine aktarılmış biçimi ve eserin tıpkıbasımı yer almaktadır.

Mine GÖZÜBÜYÜK TAMER'in Okulu Terk Deneyimini Konu Alan Kitabı Okurlarıyla Buluştu

Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Mine GÖZÜBÜYÜK TAMER'in "Okulu Terk Deneyimi Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma" adlı eseri Siyasal Kitabevi'nden çıktı.

Okul terki, eğitim sistemi dışında kalan, eğitim hakkını kullanamayan veya kullanmak istemeyen gençlerin sorunudur. Son yıllarda öne çıkan bu konu eğitim sistemine de derin ve kapsamlı bir bakışı gerektirmektedir. Bu çalışma, çağdaş eğitim sosyolojisi içinde önemli bir yere sahip olan Fransız sosyolog Pierre Bourdieu'nun "Sermaye Kuramı"ndan hareketle farklı sermaye türlerinin (ekonomik-sosyal ve kültürel sermaye), gencin okula devamı ile okulu terk edişi arasındaki ilişkiye tesirini sorgulamıştır.

Yükseköğretime Girişte Trabzon'un Başarı Durumu

Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyelerinden Yard. Doç. Dr. Mine GÖZÜBÜYÜK TAMER, “Yükseköğretime Giriş Sınavlarında Trabzon İli Başarı Durumunun Değerlendirilmesi” başlıklı çalışmasıyla Trabzon ilinin ortaöğretim sonrası süreçteki başarı durumuna dair istatistiksel bir yorumlamada bulunmuştur.

Ortaöğretim kurumları ve bunun üzerinden de illerin yükseköğretim sınavındaki başarı durumlarını ilgili kurum ve ildeki adayların puan ve yerleştirilmeleri belirlemektedir. Buna göre, 2013 YGS sonuçlarına bakıldığında Trabzon ili 38. sırada yer alır. Bu sıralamada Trabzon'u buraya yerleştiren faktörler, GÖZÜBÜYÜK TAMER'in araştırmasının fokusunu oluştururken çalışma, kamuoyunda farkındalık yaratarak sürece dair politika önerileri sunmayı hedeflemektedir.

Çalışmanın verileri, Trabzon'da herhangi bir ortaöğretim kurumunda öğrenim gören ve mezun olacağı öngörülen lise son sınıf öğrencilerinden 14-18 yaş grubundaki genç erkek ve genç kızlara uygulanan anketle elde edilmiştir. Adaylar nasıl bir demografik görünüm sergilerler? Sahip oldukları aile yapısının genel özellikleri nelerdir; ne tür bir sosyal ve kültürel yapı içinde varlıklarını devam ettirirler? Öğrenim gördükleri okulun özellikleri ile üniversiteye hazırlık süreçleri nasıl bir görünüm arz eder; bu süreç ne gibi sıkıntılar barındırır? Bunlardan başka, bu kişilerin üniversiteden mezun olmaya nasıl bir önem atfettikleri; kişilikleri hakkında kendilerini algılamaları ile başarıları arasındaki ilişkiyi nasıl yorumladıkları da bu araştırmanın sorularındandır.

Araştırma sonuçlarının daha etkin bir şekilde değerlendirilebilmesi amacıyla çalışmada Trabzon iline ait temel göstergelere de yer verilmiştir.

Balkan İzlenimleri

Tarih Bölümü öğretim üyelerimizden Doç. Dr. Necmettin ALKAN, Dış Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı tarafından Türkiye’de burslu olarak okuyacak öğrencilere yapılacak mülakatlarda görev almak üzere 7-19 Temmuz 2013 tarihlerinde Balkanlarda idi. Aşağıda bu görev sırasında bulunduğu şehirlerle ilgili izlenimlerini bulacaksınız.*

Tarihî Mekânlara Yolculuk: Makedonya, Kosova ve Arnavutluk

Makedonya’nın başşehri Üsküp, orta büyüklükte güzel bir kent. Şehri ikiye ayıran Vardar’ın doğusunda eski Üsküp yer alıyor ve burada daha ziyade Müslümanlar bulunuyor. Batısında ise yeni Üsküp yükseliyor. Burada ise ekseriyetle Hıristiyanlar yaşıyor. İki yakayı eski bir Osmanlı taş köprüsü birleştiriyor. Yani Osmanlı yâdigârı Taşköprü, tıpkı bânisi gibi iki farklı toplumu ve kültürü birleştirmeye devam ediyor.

Makedonya devleti “Makedonya 2014 Projeleri” adıyla imar faaliyetlerine girmiş ve şehrin doğu kısmında, eski Üsküp’ün bir kaç yüz metre karşısında, Taşköprü’nün diğer tarafında devasa heykeller yaptırıyor. Meydanda kocaman bir Büyük İskender heykeli yapılmış, onun sağında ve solunda aynı şekilde bazı tarihî şahsiyetlerin heykelleri de dikilmiş. Nehir boyunca Eski Yunan ve Roma tarzında yeni büyük binalar da yapılmış, yapılıyor.

Yeni Üsküp bu şekilde eski Yunan ve Roma tarzı binalarla ve tarihî şahsiyetlerin heykelleri ile dönüştürülmekte; yeniden inşa edilmektedir. Bundan takriben 15 sene önce İstanbul’dan otobüsle Üsküp’e geldiğimde indiğim bu terminal yıkılmış, yerine çok modern bir Havra ve bir de Yahudi müzesi yapılmış. Bunun dışında imar anlamında oldukça büyük yapılaşma var. Türk müteahhitlerin de Üsküp’ün mimari olarak dönüşmesinde etkili olduklarını söylemek gerekiyor. Vardar’ın diğer yakasındaki Eski Üsküp ise, Osmanlı emaneti tarihî binaları, çarşısı ve camileriyle adeta sinmiş, içine çekilmiş; mahzun ve garip bir sessizlik

içinde kaderine terk edilmiş. Bir 10 sene daha buraları ayakta kalır mı, bilmiyorum. Bundan tam 100 yıl önce, Sırpların işgali ile karşı karşıya kalan Üsküp, şimdi direncini yitirmek üzere. Arkadaşlarla çarşıda oturup çay içerken, bunları düşündüm. Hüzünlendim. Bu durumu kabullenmek çok zor geliyor insana. Bu tepkim, tarihçi olmamın ve bölge tarihiyle ilgilenmenin eseri olarak görülebilir. Yine de Makedonya devleti, bir taraftan kendi kökenini bağladığı eski Yunan ve Roma’yı çok acemice ve hatta cahilce yeniden inşâ’ etmeye gayret ederken en yakın tarihinin bir parçası olan Osmanlı kültürel mirasını böylesine hoyratça harcamamalıdır. Osmanlı Balkanlar’ın ve Makedonya’nın geçmişi, bugünü ve yarınıdır. Bunun kabul edilmesi gerekiyor.

*Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), her yıl yurtdışından Türkiye’ye yükseköğretim için gelmek isteyen öğrencilere burs vermektedir. “Türkiye Bursları”na bu yıl 55 bin kişi başvurdu. Burslara yüksek lisans-doktora seviyesinde 24 bin, ön lisans-lisans seviyesinde 31 bin öğrenci müracaat etti. Bu yıl ön lisans-lisans bursu için en çok başvuru Afganistan ve Somali; yüksek lisans ve doktora bursuna ise Pakistan, Filistin, Somali, Afganistan gibi ülkelerden geldi. Başvurular, son 20 yılın en yüksek rakamına ulaştı.

Her şeye rağmen Makedonya'da güzel şeyler de oluyor: Türk başbakanlığı bünyesinde Üsküp'te faaliyet gösteren “Dış Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı”, “TİKA” ve “Yunus Emre Enstitüsü” çok önemli çalışmalar yapıyor.

Dış Türkler Başkanlığı sadece Makedonya'dan 40 tane öğrencinin her türlü masrafını karşılayarak Türkiye'de üniversite tahsili almasını sağlayacak. Üç kişi, iki gün boyunca 60 gençle birebir mülakat yaptık. Türk, Arnavut, Roman, Pomak ve Makedon 35 genç Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinde karşılıksız tahsil görecektir ve memleketlerine geri dönerek iş gücü sahibi olacaklar.

Bu sene takriben 135 devletten 4 bin yabancı öğrenci Türkiye'ye getirilerek üniversite tahsili verilecek. Bu rakam çok iyi bir sayıdır. Dünyada 40 bin öğrenci yabancı devletlerin bursuyla yabancı ülkelerde tahsil yapıyor. Türkiye'nin okuttuğu öğrenci sayısı bunun yüzde 10'u yapmaktadır.

Mülakat sırasında neden Türkiye'de okumak istiyorsunuz sorusuna verilen cevaplar oldukça dikkat çekicidir. Hepsisi Türkiye'ye duydukları saygı ve sempatiden bahsediyor. Türkiye'yi yakında takip ettiklerini söylüyorlar. Çok ilginç bir örnek vermek istiyorum: Erkeklerden Türkiye ligini takip edenlerin ve bir Türk takımı tutanların sayısı bir hayli fazladır. Bu öğrencilerle görüşmemde, ilginç bir istatistik ortaya çıktı. Hangi takımı tuttuğunu sorduğum öğrencilerden 12 tanesi Galatasaray taraftarı, 4 tanesi Beşiktaş ve bir tanesi Fenerbahçe taraftarı. Bir Fenerbahçe taraftarı olarak hayal kırıklığına uğramakla birlikte, sevdiğimi belirtmek gerekiyor. Zira bu kadar gencin Türkiye'den bir futbol takımı taraftarı olması çok güzel bir şey.

İkinci olarak TİKA'nın Makedonya şubesi çok ciddi kalkınma yardımları yapıyor. TİKA Makedonya şubesinin başında gerçek bir Alperen ve yiğit insan Mahmut Bey bulunuyor. Makedonya'yı köy köy gezerek buradaki soydaş ve dindaşlarımız için ciddi iktisadi ve sosyal çalışmalar yapıyor. Okul tamiri ve Türkiye'den getirdiği üç çeşit pirinç tohumunu Makedonya'da ektirerek çok ciddi bir tarım faaliyetine girişmiş. TİKA'nın Üsküp'teki merkez binası Amerikan Büyükelçiliği'nin tam karşısında, oldukça dikkat ve alaka çekmektedir.

Yine Üsküp'teki Yunus Emre Enstitüsü çok aktif. Müdür Tayfun Bey de aynı şekilde çok gayretli bir insan. Üsküp'ün merkezinde çok şık bir bina kiralamışlar. Burada Türkçe öğrenmek isteyen Makedonlara hizmet veriyorlar. Türkçe'ye o kadar alaka var ki, ikinci bir mekân arıyorlar. Hulâsa, Türkiye adına Makedonya'da güzel şeyler yapılıyor.

Makedonya'da son gün gezdiğimiz yerler sırasıyla Manastır, Resne, Ohri ve Tetovo. Bu şehirler yemyeşil ve çok güzel bir vadi boyunca ardı ardına sıralanmışlar. Güzergâhta ilerlerlerken sağlı sollu Müslüman köyleri, kalem gibi gökyüzüne uzanmış minareleriyle sayısız camii görmek ayrı bir güzellik.

Manastır'daki tarihi doku önemli oranda korunuyor. Şehir merkezinde birbirine yakın iki Osmanlı Camii bulunuyor. Bir tanesi kapatılmış; sözde arkeolojik kazı yapılarak temellerinde var olduğu söylenen eski kilise kalıntılarını arıyorlarmış. Kiliseyi bulduktan sonra camiye yıkarak yeniden yapacaklarmış.

Diğer cami TİKA tarafından restore ediliyor. Bunların dışında Drahor Nehri boyunca sıra hâlinde dizilmiş çok güzel iki üç katlı cumbalı Osmanlı evlerini görmek mümkün. Nehrin hemen yanında, kapalı caminin arkasında Osmanlı'dan kalma, bedestenden bozma bir pasaj yer almaktadır. Dikkatli bakılırsa, Osmanlı bedesteni olduğu anlaşılıyor. Şehrin biraz dışında kalan Mustafa Kemal Atatürk'ün okuduğu Askerî İdâdî Mektebi, TİKA tarafından restore edilmiş ve müze hâline getirilmiş. Çok güzel bir Osmanlı idâdîsi olarak gezilebilir. Şehrin merkezinde bir iki katlı eski Osmanlı esnaf dükkânları hâlen duruyor. Burası Sivas ve Çorum gibi şehirlerdeki eski esnaf mahallelerine çok benziyor. Tabela yazıları olmasa, kendinizi Türkiye'de hissediyorsunuz. Müslümanların önemli bir kısmı Manastır'ı terk etmişler. Yeşillere bürünmüş Resne malum, 3 Temmuz 1908 tarihinde Jön Türk İhtilâli'nin başladığı yer. Aynı zamanda bu ihtilâlin gerçekte tek kahramanı Resneli Niyâzi Bey'in de memleketi. İhtilâli başlatan Niyâzi Bey'in evi hâlen duruyor. İçinde birileri otursa da ev perişan vaziyettedir. Bir tarihçi olarak burayı görmek ve burada ihtilalin başlangıcını tahayyül etmek ayrı bir heyecan oldu.

Ohri şehri sırtını ormana dayamış, göl kenarında kurulmuş harika bir şehir. Tarih, yeşil ve mavinin güzelleştirdiği Ohri'nin görülmesi gerekiyor. Aynı zamanda harika bir Osmanlı şehri. İki Osmanlı Camii -bunlardan bir tanesi Halveti tekkesi- ve iki manastırı, kale içindeki Osmanlı mahallesiyle görülmeye değer bir mekân. Tekke ve cami TİKA tarafından restore edilmiş. Her iki mekân da göle doğru uzanan taşla döşenmiş cadde üzerinde yer alıyor. Şehirdeki manastırlar göle bakan karşılıklı iki tepeye kurulmuş. Manastırların bir tanesi her şeyi korunmuş harika bir Ortaçağ mekânı, diğer ise restore edilmektedir. Bu manastırın tam ortasında Bir Osmanlı askerinin türbesi kalmış ve TİKA tarafından restore edilmiş. Bu şehirdeki Müslüman nüfus hakeza önemli oranda azalmış.

Ohri ve Tetova arasındaki güzergâh yemyeşil ve ormanlarla kaplı, görülmeye değer. Özellikle de Tetova'nın bulunduğu vadiye inerken sağlı ve sollu olarak dağların yamacında görülen Müslüman Arnavut ve Türk köylerini seyretmek; kalem gibi gökyüzüne süzülen minareleri görmek tarif edilmez bir haz veriyor. Tetovo'da Müslümanların çoğunluğu oluşturduğunu tabelalardan, sokakta yürüyen insanların kıyafetlerinden ve tıpkı Türkiye'deki gibi iftar üzeri şehirdeki trafik tıkanıklığından anlayabilirsiniz. Burada Harabati Baba Tekkesi, bütün binalarıyla ayakta kalmış çok önemli bir Osmanlı eseri. Tekkenin içinde Arnavut, Türk ve Amerikan bayraklarının yan yana dalgalanması ilginç bir görüntü veriyor. Bu arada Arnavutlar arasındaki Amerika sempatisinin bir hayli fazla olduğunu da belirtmek gerekiyor. Bunu tekkede ziyaret ettiğimiz Dede'nin masasındaki bayraklarda da görmek mümkün. İyi bir tiryaki olduğu dumandan sararmış bıyıklarından belli olan Arnavut Dede ile güzel bir Türkiye muhabbeti yaptık. Tetova'da Alaca Camii ayrı bir güzel mekân. Tam bir Osmanlı şaheseri olarak şehrin mihenk taşı.

Makedonya'dan Kosova'ya geçtik. Burada Priştina, Prizren, Mitrovitça ve Gijlan şehirlerini gezdik. Burası hakkında bazı izlenimlerimi paylaşmadan önce, Türkiye'nin Kosova'daki durumu nedir, onu tespit etmeye çalışalım.

Türkiye Kosova'da oldukça etkin. TİKA başta olmak üzere, Yunus Emre Enstitüsü ciddi çalışmalar yapıyorlar. TİKA başkanı Adem Bey'in bahsettiği ve bizim de yakînen müşahede ettiğimiz gibi TİKA burada çok önemli işler yapmış ve yapıyor. Tarihî camiler, medrese, hamam gibi mekânlarının onarımı yanında Türk bölgelerinde okul binaları yapmış; bunların dışında tarım gibi bazı yatırımlar için gerekli alt yapı çalışmaları başlatmışlar. Yunus Emre Enstitüsü, Priştina da çok güzel bir binada Türkçe dersleri veriyor ve Türkiye ile alakalı kültürel faaliyetler yapıyor. Türkçeye ilgi çok yüksek. Bu arada Dış Türkler Başkanlığı, sadece bu yıl Kosova'dan 70 üniversite öğrencisine burs vererek Türkiye'de tahsil yapmasını sağlıyor. Türk, Arnavut ve Boşnak 140 öğrencinin mülakatını yaparak bunları belirledik.

Kosova'da Türk şirketleri de çok etkinler. Priştina hava alanını Limak yapmış ve işletiyor. Kosova elektriğini Çalık-Limak gurubu satın almış. Bazı Türk bankaları şube açmışlar. Ayrıca Türk iş adamları kendi yatırımlarını yapıyorlar.

Gerek bizim tespitlerimiz gerekse ilgililerin ifadesine göre Türkiye Kosova'da oldukça etkili. Türkiye, gerek yatırımlarıyla ve gerekse siyasi olarak burada oldukça önemli ve saygın bir yere sahip. Görüştüğümüz öğrenciler, ahali ve siyasîler de aynı şekilde Türkiye hakkında çok olumlu konuşuyorlar. Buna karşın, bazı Arnavutların Türkiye'den rahatsız olduklarını da belirtmek gerekiyor. Türkiye'nin kendilerini kontrol etmek istediğini iddia ediyorlar.

Kosova'da Amerika da çok etkili. Amerika'nın ticari yatırımları pek doğrudan görülme de nüfûzunu her yerde görmek mümkün. Kamu binalarında dâhi birçok yerde yan yana dizilmiş üç bayrak, yani başta Arnavutluk, ortada Kosova ve sonda Amerika bayrağı bunun en somut delilidir. Bazen bunlara bir de Türk ve AB bayrağı da eklenmektedir. Priştina'nın en önemli caddelerinden birine Cilinton adı verilmesi, heykelinin ve yanı başına Amerikan bayrağının dikilmesi bu nüfûzun başka bir göstergesi. Ayrıca bölgede çok büyük bir askeri üs de yapılmış. Kısacası, Kosova adeta Amerika'nın eyaleti hâline gelmiş gibi görünüyor. Bu durumdan kimse rahatsız değil. Belki de buna ihtiyaçları var. Fakat bu hep böyle gider mi, bunu zaman gösterecek.

Kosova; dağları, ovaları ve yem yeşil ormanlarıyla çok hoş bir manzaraya sahip. Sadece Priştina'yı bu kapsamın dışına çıkarmak gerekiyor. Şehir şantiyeye dönmüş ve yeşilden uzak, modern, betonarme bir renk almaya başlamış. Birbirinden yüksek binalar ardı ardına yükseliyor. Şehir bulunduğu ovada alabildiğince büyüyor. Priştina'daki tarihî doku da aynı şekilde yok olmuş. Şehirde Osmanlı'dan üç dört cami ve bir hamam kalmış. Bunlardan iki tanesini TİKA onarmış. Camiler zaten bu bölgede yoğunlaşmış. Türkler de burada oturuyor. Bunun dışında diğer bölgelerde camiler seyrek olarak görülmekte. Priştina akşamları çok hareketli. Halk adeta sokaklarda, caddelerde veya kafelerde yaşıyor. Özellikle de gençler bu mekânları dolduruyor, kahvelerini içererek hoş vakit geçiriyorlar. Bir hususun altını daha çizmek gerekiyor: Kosova'da ciddî iktisadî sorunlar olduğu hâlde insanların kıyafetleri çok lüks ve dikkat çekici.

Kosova'nın Prizren şehri beni âdeta büyüledi. Prizren Balkanlar'da tarihî, kültürel ve coğrafi güzellikler bakımından bir numaradır. Şehir merkezi her şeyi ile Osmanlı eserleriyle dolu. Evleri, camileri ve diğer binaları bırakın, sokak taşları dahi tarih; tarihin ta kendisi. İki yüz üç yüz metrelik bir alanda harika bir Osmanlı Camii, Katolik kilisesi ve Ortodoks kilisesini görebilirsiniz. Hele bahçesinden çok güzel su akan Halveti tekkesi, camii, zikirhânesi, yatırı ve diğer binalarıyla ziyaretçilerini büyülüyor. Patika taşlı bahçesinde ağaçlar altında ahşaptan sedir üzerine oturup, yanındaki şadırvan ile hemen yanınızdan akan derenin sesini dinlemek ve sizi

çevreleyen bu güzel mekânları temaşa etmek müthiş bir haz ve keyif veriyor. Coğrafi olarak sırtını dayadığı dik dağ ağaçlarla kaplı, yemyeşil ve tepesinden harika bir Osmanlı kalesi size bakıyor. Şehrin ortasından geçen ve Prizren'i ikiye ayıran nehir ve üzerindeki Osmanlı taş köprüsü aynı şekilde müthiş bir bütünlük arz etmektedir. Prizren'in nüfusunun önemli bir kısmını Türkler oluşturuyor. Arnavutlar da önemli bir orana sahipler. Şehri gezerken âdeta Trabzon şivesindeki Türkçe ve Arnavutça birbirine karışıyor. Türkçe ve Arnavutça müzikler birbirine karışarak gökyüzüne yükseliyor. Şehrin sokakları, gece geç saatlere kadar cıvıl cıvıl. Sanki şehrin tamamı dışarıda, ya sokakta geziyor ya da nehir kenarlarındaki kafelerde muhabbet ediyor. Bu kadar kalabalığı başka bir yerde göremezsiniz. Uzun Sokak'la mukayese edilebilir mi, bilmiyorum? Burası için fazla söze hacet yok. Ne kadar yazarsanız yazın bir şeyler eksik kalır.

Kosova'da Mitrovitça hakkında da bir şeyler söylemek gerekiyor. Mitrovitça orta büyüklükte bir şehir. Arnavutların ve Sırp'ların teşkil ettikleri şehir şu anda ikiye bölünmüş durumda. Ortadan geçen nehrin Sırbistan tarafında kalan Sırp ahali, Kosova'nın bağımsızlığını kabul etmiyor. Kendilerine has bir yapı oluşturmuşlar. Müslümanların oturdukları kısım karşı tarafa göre daha canlı ve hareketli.

Şehrin iki tarafını bağlayan köprü ortadan kapatılmış ve BM Barış Gücü'ne mensup İtalyan askerler burada nöbet tutuyorlar. Köprü'nün Arnavut kısmında Arnavutça, karşı tarafta ise Sırpça sloganlar dikkat çekiyor. Mitrovitça'nın merkezinde devasa bir İsa Bolatin resmi asılmış. İsa Bolatin, Arnavutluk'un bağımsızlığının ilan edilmesinde etkili olmuş, Sultan II. Abdülhamid taraftarı ve İttihâdçı karşıtı bir tarihî şahsiyetti. Onun hemen yanında aynı büyüklükte oğul George Bush'un resmi yer alıyor. Kosova'yı Arnavutluk'a bağlayan güzergâh oldukça dağlık. Sarp dağlardan geçerek ilerliyorsunuz. Özellikle de Arnavutluk tarafı Berat'a kadar sıra dağlardan oluşuyor. Bu sarp dağları görünce, Osmanlı tarihinde bu bölgede patlak veren isyanların neden uzun sürdüğünü anlıyorsunuz. Bu mevkideki tek otoyolu Türkiye yapmış. Bunun dışında bir tane otoyol yok. Allah'tan bizimkiler bunu yapmışlar, yoksa bu dağlık bölgede saatlerce yolculuk yapmak zorunda kalacaktık. Öncelikle İşkodra'yı ve Berat'ı ziyaret ettik. İşkodra etrafını çevreleyen gölü ve kalesiyle meşhur, güzel bir şehir. Berat ise, adeta bir açık hava tarih müzesi. Kalesi çok dikkat çekici; içindeki tarihi evlerde hâlen insanlar oturuyor. Şehir merkezi de aynı şekilde tarihî dokuyu fazlasıyla muhafaza ediyor.

Arnavutluk bana çok ilginç göründü. Diğer Balkan devletlerine hiç benzemiyor. Türkiye, diğer Balkan devletlerinde olduğu gibi Arnavutluk'ta da oldukça aktif ve etkilidir. TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü'nün yanı sıra Başbakanlık Dış Türkler Başkanlığı bazı faaliyetlerde bulunuyor. TİKA, başta Osmanlı tarihi eserlerinin restorasyonu olmak üzere birçok alanda faaliyetler yapıyor. Mesela ormanların ıslah edilmesi, balıkçılık eğitimi, Arnavut polislerinin eğitilmesi ve Arnavut devletinin veri sisteminin hazırlanması gibi. TİKA Koordinatörü Yahya Bey cansiperane çalışıyor. Yunus Emre Enstitüsü de burada İşkodra ve Tiran olmak üzere iki şehirde faal. Türkçe kursları veriyor. Kurslar oldukça ilgi görüyor. Dış Türkler Başkanlığı ise, 40'a yakın öğrenciye burs verecek. İki gün boyunca 80 öğrenciyle mülakat yaptık. Hepsi Arnavut olan bu gençler, zekiler ve birçoğu da Türkçe öğrenmiş. Resmi kurumların dışında bir de Türkiye'den gelen bazı vakıfların faaliyetleri var. Mesela iki özel Türk üniversitesi ve 10'a yakın özel kolejın yanı sıra bizdeki İmam ve Hatip Lisesi karşılığı birçok medrese var.

Başkent Tiran'ı ikiye ayırmak gerekiyor. Merkez; bakanlıklar, meclis ve diğer kurum binaları, geniş parkı ve caddeleriyle oldukça güzel ve dikkat çekici. Enver Hoca, zamanında buralardaki tarihî mekânların tamamını yıkarak bu meydanı inşâ etmiş. Bu alanda 16 Osmanlı Camii yıkılmış, geriye sadece Ethem Bey Camii kalmış. Ufacık harika bir sanat eseri, bu devasa meydana sıkışmış bir nokta gibi kalmış. Meydanın hemen karşısında yeni, büyük ve modern bir Ortodoks kilisesi yapılmış. Bunun üzerine Türkiye devreye girerek Osmanlı tarzında yeni bir caminin yapılmasını istemiş ve bunu üstlenmiş. Meydanı doğrudan görmese bile çok yakın bir mevkide yeni bir caminin yapılması için arsa tahsis edilmiş ve etrafı çevrilmiş, tabelası asılmış durumda. Meydanın tam merkezinde devasa bir İskender Bey anıtı var. 1440'lı yıllarda Osmanlı yönetimine karşı isyan eden İskender Bey, bütün Arnavutların millî sembolü sayılmaktadır. Modern Arnavut milliyetçiliğinin iki önemli figürü İliyalılar ve İskender Bey'dir. İliya adı ve motifleri her yerde görülüyor. Genç Arnavutların çoğunun ismi Gent, Agron, Elon gibi, İliyce'den verilmiş. İskender Bey de aynı şekilde Makedonya'dan Kosova'ya ve Arnavutluk'a kadar sembol olmuş.

Tiran'da dikkatimi çeken diğer bir nokta ise, merkezdeki caddelere verilen isimlerin çoğunu Osmanlı tarihinden tanımamız: İsmail Kemâl Bey, Şemseddin Sâmi, İbrahim Temo, Necip Draçlı, Esat Toptanî ve İsa Bolatin gibi. Malum bunların önemli bir kısmı Jön Türk hareketine mensup Arnavutlar. Arnavut milliyetçiliği ve devletin kurulmasında etkili gördüklerinin isimlerini bu şekilde yaşatıyorlar.

Tiran'ın merkezinde oruç tutulduğu veya Ramazan'da bulunduğu pek hissedilmiyor. Kafeler ve diğer mekânlar gün boyunca dolu. Tika basa dolu kafelerde ya kahve ya da içki içiliyor. Gece ise şehir merkezi Avrupa'yı aratmayacak derece hareketli. Şehir merkezini çevreleyen caddelerde çokça kumarhane görmek mümkün. Buralarda yüksek sesle Avrupaî müzikler çalınıyor.

Balkanlar, büyük Batı yürüyüşümüzün hatıralarla dolu izlerini taşıyor. Bugün değişen dünya algısı ile maziye değerlendirmemize imkân veren, yarınlara hazırlanırken göz ardı etmememiz gereken çok önemli bir coğrafya olmaya devam ediyor .

Malezya İzlenimleri

Doç. Dr. Musa Yavuz ALPTEKİN, 2013 yılı yaz döneminde (Haziran-Eylül) “21. Yy.’da Ulus Devlet ve Etnik Farklılıkların Koordinasyonu Malezya” adlı TUBİTAK projesi kapsamında 1 Temmuz-20 Eylül tarihleri arasında Malezya’da idi. Kısa başlıklar altında bizimle izlenimlerini paylaşıyor...

Sosyolog Gözüyle Bir Küçük Asya: Malezya;

Malezya, Tayland ve Burma üzerinden Asya ile kara bağlantısı kesilmeden devam eden bir yarımada konumundadır. 28 milyonluk bir ülke olup nüfusunun % 65’ini Malaylar, % 26’sını Çinliler, % 8’ini Hintliler ve % 1’ini de Endonezyalılar, Araplar, Pakistanlılar, Filipinliler, eski yerli halklar ve diğerleri oluşturuyor. Bu çok kültürlü yapısından dolayı Malaylar kendi ülkeleri için Küçük Asya nitelendirmesi yapıyorlar. Bilindiği üzere Anadolu’ya da Küçük Asya denmektedir ancak her iki kullanım arasındaki ortaklık bir isim benzerliğinden ibarettir, anlamları birbirinden çok farklıdır. Ayrıca çok kültürlü bir yapıya sahip olan Malezya’da bu konuda yapılan çalışmalar oldukça yaygındır. Sözelimi bir akademisyen tarafından hazırlanmış çok kültürlülükle ilgili el kitabı bulmak mümkündür.

İklimi Trabzon’dan: Malezya’nın iklimi Trabzon’un yaz iklimine çok benziyor. Yaz iklimine diyorum zira Malezya bir ekvator ülkesi ve mevsim yok. Yaz mevsimi burada 12 ay hüküm sürüyor. Hava, Trabzon’un yaz aylarına oranla daha sıcak ve nemli. Dışarıyı tam bir hamam hissi uyandırırken devlet daireleri, kurumlar, ofisler son derece serin. Üstelik bu mutedil bir serinlik değil, doğrudan soğuk. Dışarıdan gelenler ise bu duruma alışana kadar bir kaç kez nezle, grip gibi rahatsızlıklar geçirebiliyorlarmış.

Malaylar: Malaylar 1840’lardan itibaren İngiliz sömürge yönetimi tarafından çalıştırılmak için getirilen Çinli ve Hintlilerin siyasi, ekonomik ve sosyal anlamda gerisinde kalmıştı. 1957’de devlet, İngilizlerden bağımsızlığını alınca Malaylara pozitif ayrımcılık yapma hakkını da anlaşmayla kayıt altına almıştır. Dolayısıyla devlet yönetiminde Malayların önceliği bulunmaktadır. Bu, aynı zamanda devletin İslam’a da pozitif ayrımcılık gösterdiğinin işaretidir. Müslümanlara yapılan böyle bir pozitif ayrımcılığa, söz konusu uygulama İngiliz sömürge kalıntısı olmasaydı veya Malezya dünyanın Ortadoğu gibi görmezden gelemediği bir bölgede olsaydı kesinlikle müsaade edilmezdi. Uzak bir köşede ve İngiliz lütf-u şahanesi olunca dünya basını buna neredeyse hiç dokunmuyor.

Anaerkil Bir Toplum: Malay toplumunda kadınlar daha önde, hatta baskın denebilir. Ailede kadının sözü geçiyor. Bu ülkede, kadınlar evde beklemiyor; ya resmi veya sivil memur olarak çalışıyor ya da sokaklarda ticaret yapıyorlar. Ayrıca bu ülkede evlerde pek yemek pişmiyor, insanlar sokaklarda yapılan yemekleri yemeyi tercih ediyorlar.

Trafik Sağdan Akıyor: Malezya’da trafik, bütün eski İngiliz sömürgelerinde olduğu gibi sağdan akıyor. Otomobil Türkiye’den biraz daha ucuz, akaryakıt ise neredeyse Türkiye’nin ¼ fiyatında. Trafikte ve park alanlarında çok fazla küçük otomobil görürsünüz. Bu tercihin nedeni kolaylık gibi gözükse de temelde farklı bir sebep bulunmaktadır: Malezya’da kadın sürücü sayısı en az erkekler oranında ve onların tercihi belirgin bir şekilde küçük otomobillerden yana. Yani, görünen sebep fiziki ama asıl sebep sosyolojik.

Kanunlara Riayet Ediliyor: Malezya'da insanlar ve özellikle memurlar kanunlara son derece sadıklar. Bu nedenle devlet işlerinde ve açık kanun bulunan konularda kesinlikle insiyatif almıyorlar. Kanun ne demişse onu uyguluyorlar. "Kanun böyle" dediler mi, bu konuda esneme şansı yoktur. Prosedürü beklemek zorundasınız. Ne var ki aşırı kanunculuk, şekilcilik, monotonluk gibi görünebilecek bu durum, bu topluma çok büyük bir güç katmış. Trafikten devlet dairelerine herkes kanunlara harfiyyen uyduğu için ülkede saat gibi işleyen bir sistem var. Böylece devleti de sistemi de yönetmek daha kolay oluyor. Buradan bakınca bizim enerjimizin çoğunu kanunlara uymamaktan kaynaklanan dağınıklığı, başıbozukluğu toparlamak için harcadığımız görülüyor. Dolayısıyla geriye kalan da sadre şifa olmuyor.

Mobilet ve Motosiklet Çok Yaygın: Bu ülkede çok fazla motosiklet var. Otomobili olmayan öğrenciler mutlaka motosiklete sahipler. Yollarda bazen motosikletten geçilmiyor. Daha ilginç bu ülkede bayanlar ve bayan öğrenciler için motosiklet binmek sıradan bir alışkanlık. Bazen bir motosiklete üç kişi biniyorlar. Dahası Malezya'da otomobil ehliyeti almak isterseniz önce motosiklet ehliyeti almak zorundasınız.

Çok Yavaş İnsanlar: Sıcak iklimden olsa gerek, yavaş hareket etmek burada alışkanlık haline gelmiş. Sıcak havada yavaş yürüdükleri için çok sorun yaşamıyorlar. Bizim Türkler terlemekten şikayetçiler oysa. Diğer yandan, Türkler burada memurların iş yapma hızına isyan ediyorlar. Trabzonlular görse ne yaparlardı acaba? Burayı görünce Urfa aklıma geldi. Orada da insanlar çok yavaş hareket ediyorlardı. İklim sıcaklık açısından çok benzer.

Başörtüsü Teşvik Ediliyor: Bu ülkede hâkim etnik grubun, yani Malayların, en büyük kültürel varlığı İslam dini. Malaylık büyük oranda Müslüman olmak ve onu yaşamakla eşdeğer. İkinci ve üçüncü en büyük etnik grup olan ve sırasıyla % 26 ve % 8'lik nüfusa sahip iki kadim kültürün insanları Çinliler ve Hintliler karşısında tutunabilecekleri tek köklü kültür ve sürekliliği olan değerler sistemi olarak İslam'ı kabul etmiş ve ona sığınmışlar. Ona dayanarak Çin ve Hintlilerle psiko-sosyal ve kültürel rekabette varlık gösterebiliyorlar. Bu nedenle 1957 yılında bağımsızlığını kazanan devlet, zaman içerisinde İslam'ı öncelemeyi gerekli görmüş. Eğitim sisteminde İslami figürlerin ve uygulamaların önemli bir yeri var. İlkokuldan itibaren kız çocukları başörtüsü için teşvik ediliyor. Özellikle Malay kadınlarının % 90'ına yakını başörtülü. En azından Kuala Lumpur, yani başkent böyle. Ben göremedim ama öğrendiğim kadarıyla kırsalda durum böyle değilmiş. Örgün eğitimin çemberinden bu kadar nizamlı geçmeyen kırsal halkta bayanların çoğu ya örtü kullanmıyor veya İslami ölçülere uyması çok gerekmeyen bir başörtüsü takıyorlarmış.

Kedilerin Kuyrukları: Malezyada kedilerin kuyruğu çoğunlukla kısa. Bu durumu ilk gördüğümde muhtemelen bu hayvanlar kuyruğu kısa doğan bir kedi cinsi dedim kendi kendime. Ne var ki, daha sonra öğrendiğime göre kedilerin kuyruğu, özellikle Çinli ve Hintli nüfus arasında yaygın olan büyü yapma amacına kurban gidiyormuş. Büyünün tutabilmesi için böyle bir işlem yapılmış.

Dünyadan Uzak Bir Hayat: İklimin, görece yüksek refah düzeyinin etkisi ve petrolün varlığının verdiği özgüvenle olacak, bu ülkenin insanları dış dünyadan son derece habersiz yaşıyorlar. Bu anlamda oldukça gamsız ve vurdumduymazlar. Örneğin bir öğrencinin anlattığına göre Malay hoca sınıfta ve ders arasında öğrencilere şöyle bir soru sormuş: "Bu günlerde bir ülkede savaş vardı, hangisiydi, Suriye miydi?"

Ekmek Yemiyorlar: Malezya'da buğday yetişmediği için Malay kültüründe de buğdayın ve buğday ürünlerinin pek yeri yoktur. Doğal olarak başlıca buğday yiyeceği olan ekmek bu ülkede tüketilmiyor. Ekmek ihtiyacını pirinç pilavıyla karşılıyorlar. Dolayısıyla hemen her öğünde prinç pilavı yerini alıyor. Sabah kahvaltısında bile prinç gevreği veya doğrudan prinç pilavı yiyebiliyorlar. Kültüründe ekmeğin yeri olmayan bu toplumda her halde ekmekle ilgili sözcükler de hiç gelişmemiştir. Mesela kıymet bilmezliği "nankör" olarak nitelendirmek yerine pirinç veya pirinç pilavıyla ilişkili bir sözcük ile anlatıyor olabilirler. Bunu araştırmaya fırsatım olmadı.

Çay, Çok Çeşitli: Malezya'da birçok çay türü bulunmakta ve bunların önemli bir kısmı kahve, süt vb. ürünler içerip soğuk içilmektedir. Dolayısıyla buradaki insanlara "tea" denince akıllarına çok farklı çay çeşitleri geliyor ve anımsadıkları bizim bildiğimiz çay olmuyor. Bizim bildiğimiz çayı ancak "tea panas" diye ifade edebiliyoruz. Panas, Malaycada sıcak anlamına geliyor. Sadece "tea" dersanız size sütlü kahve türünde bir şey verebilirler.

Garsonu "Muck Muck" Yaparak Çağırıyorlar: Bu ülkenin lokantalarında müşteriler garsonları bizdeki gibi, "Garson bey bakar mısınız?" şeklinde veya benzeri bir seslenmeyle çağırıyorlar. Ortak davranış şekli, dudaklarla "muck muck" sesi çıkarmak şeklinde tezahür ediyor. Bu davranış bize çok garip gelse de onlar için son derece normal görünüyor.

İşaret Parmağınızı Kullanmayın: Her hangi bir nesneyi işaret parmağınızla göstermeniz bu ülkede çok ayıp karşılanıyor. Eğer bir şeyleri işaret edecekseniz işaret parmağınızı değil, başparmağınızı kullanmak durumundasınız. Örneğin taksiyi işaret parmağınızla çağırırsanız yolda kalabilirsiniz.

Bayramda "Open House" Uygulaması: Malaylar'da Ramazan Bayramı "Hari Raya" diye anılıyor ve yaklaşık iki ay sürüyor. Bu süre içinde "open house" denen ve gelen her misafiri yedirip içirmeye işaret eden bir uygulama var.

Çinliler ve Dört Rakamı: Çinliler dört (4) rakamının ölümü ve yokluğu temsil ettiğine inanıyorlar ve bu sebeple dört rakamını hayatlarından çıkarmaya çalışıyorlar. Dolayısıyla Çinlilerin inşa ettiği apartmanlarda 4'lü kapı numaraları yerine 3A veya 13A gibi rakam ve harfler bulunmaktadır. Aklınızda bulunsun, adresin etrafında tur atıp adresi bulamayabilirsiniz.

Berberler Sadece Saç Kesiyor: Malezya'daki berberler sadece saç kesiyorlar. Berber dükkânlarında baş yıkamak için her hangi bir teçhizat yoktur. Bayan kuaförlerini göremedim ama erkek kuaförlerinde durum bu. Saçı kesip gönderiyorlar. "Traş olur, oradan toplantıya veya sempozyuma geçirim." Diye düşünmemek gerekiyor.

Kurutulmuş Balık Marketlerde: Malezya bir deniz ülkesi olduğundan deniz mutfağı burada çok revaçta. Balık yemekleri bir o kadar yaygın ve çeşitli. Gelin görün ki pişirme yöntemleri farklı olduğu için bize çok da cazip gelmiyor. Bir de balığı kurutma adetleri var ki en itici olanı da bu. İrili ufaklı balıkları güneş altında kurutup daha sonra paketli veya açık halde marketlerde satıyorlar. Belki kendileri alışıktır ama yabancılar marketlerde kurutulmuş balığın yakınından geçemiyorlar. Bu bölümlere gidince oyalanmadan sadece alacaklarını alıp hızla uzaklaşıyorlar. Biz yabancılar, kokusu dayanılmaz geliyor. Tabiri caizse, insanın burnunun direği kırılıyor. Buna da koku kültürü desek yeridir.

Her kültür kendine özgü olması ile var ve ayrıcalıklı. Bu bağlamda Malezya da kendi şartları içinde kültürünü yaşayan ve yaşatan bir ülke. Üniversitelerinde çok sayıda yabancı öğrenci ve öğretim elemanı olması ile dikkat çekiyor. Bu bakımdan Üniversitemizin değişim programları çerçevesinde ilişki kurması halinde öğrenci ve öğretim elemanı arkadaşlarımıza önemli deneyimler için fırsat yaratılabilir. Bizler de aramızda Malay öğrencileri görme imkanı buluruz.

“Katılımda Engel Yok” Devam Ediyor

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün duyarlı gençleri engelleri birlikte aşmaya devam ediyor. Geçtiğimiz yıllarda Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin evsahipliği yaptığı, engelli bireylerin günlük hayattaki birtakım sıkıntıları hakkında farkındalık yaratmayı hedefleyen Engel Avı ve işitme engellilerin iletişimine dair Temel İşaret Dili Eğitimi etkinliklerinin ardından konuyla ilgili dikkat ve bilinçleri artan öğrenciler Gördüm Duydum Biliyorum ve Katılımda Engel Yok projelerinde gönüllü olarak yer almış ve çalışmalarının somut bir örneğini Mahmut Goloğlu Konferans Salonu'nda “Sessizlik Konuşurken” adlı tiyatro oyunuyla sergilemişlerdi.

Bu bilincin bir devamı olarak, fakültemiz mezunu Betül YEŞİLBAŞ ve arkadaşları bu yaz Trabzon Halk Eğitim Müdürlüğü'nde İşaret Dili Eğitmeni Kübra ÇOLAK'tan 120 saatlik bir işaret dili kursu aldılar. Bu emek 6 Eylül 2013 tarihinde, bir sertifika programı ile kutlandı. Programda Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Asiye Mevhibe COŞAR'a da öncülüğü, destek ve emeklerinden ötürü bir teşekkür plaketi sunuldu. Kursiyerlerin hazırladığı sessiz, sözsüz; fakat bir o kadar anlamlı video hayli beğeni topladı.

Görev Değişimleri, Atamalar, Ödüller

Öğretim üyelerimizden Özer ŞENÖDEYİCİ doçent oldu

Kocaeli’de doğan Özer ŞENÖDEYİCİ lisans eğitimini 2003 yılında Gazi Üniversitesi’nde tamamladı. Aynı üniversitede, 2006’da yüksek lisans; 2010’da doktorasını bitirdi. ŞENÖDEYİCİ, 2010 yılından bu yana Fakültemizin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde; Eski Türk Edebiyatı alanında çalışmaktadır.

Gülseren ÖZDEMİR aramıza döndü

Trabzon’da dünyaya gelen Gülseren Özdemir Karadeniz Teknik Üniversitesi’nde 1999 yılında lisans, 2004 yılında da yüksek lisans eğitimini bitirdi. Doktorasını Ege Üniversitesinde tamamlayan Özdemir, 2013’ün ekim ayında Karadeniz Teknik Üniversitesi’ne döndü. Dr. Arş. Gör. Gülseren ÖZDEMİR, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde; Yeni Türk Edebiyatı alanında çalışmalarını sürdürmektedir.

Öğretim elemanlarımızdan Bahadır GÜNEŞ yardımcı doçent oldu

Ardahan doğumlu Bahadır GÜNEŞ, Karadeniz Teknik Üniversitesi’ndeki lisans eğitimini 2006’da tamamladı. Aynı üniversitede, 2009 yılında yüksek lisans; 2013 yılında da doktorasını bitiren GÜNEŞ, 2007’den beri Fakültemiz Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde görev yapmakta ve Yeni Türk Dili alanındaki çalışmalarını sürdürmektedir.

Mustafa AÇA aramıza katıldı

2013’te Fakültemize katılan Öğretim Görevlisi Mustafa AÇA Konya’da doğdu. 1997’de Adnan Menderes Üniversitesi’ndeki lisans mezuniyetinin ardından aynı yıl Balıkesir Üniversitesi’nde araştırma görevlisi olarak akademik hayata başladı. 2003’te Balıkesir Üniversitesi’nde yüksek lisansını bitiren AÇA’nın 2011’de Karadeniz Teknik Üniversitesinde başladığı doktorası sürmektedir. AÇA, Türk Halk Edebiyatı alanında çalışmaktadır.

Ali ÇELİK emekli oldu

1946 doğumlu Ali ÇELİK, lisans yüksek lisans ve doktora eğitimini Atatürk Üniversitesi’nde tamamlamıştır. 1994 yılında Yardımcı Doçent, 1997 yılında Doçent ve 2003 yılında Profesör unvanını almıştır. 1994 yılından bu yana Karadeniz Teknik Üniversitesi’nde hizmet veren Ali ÇELİK, 1998 yılında atandığı Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanlığı görevini emekli olduğu tarihe kadar sürdürmüştür. Uzmanlık alanı olan Türk Halk Edebiyatı Sahasına birçok kitap, onlarca ulusal ve uluslar arası çapta makale ile katkıda bulunmuştur.